

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРАХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙ,
РАДІОЧАСТОТНОГО СПЕКТРА
ТА НАДАВАННЯ ПОСЛУГ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

ПРОЄКТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Національної комісії,
що здійснює державне регулювання
у сферах електронних комунікацій,
радіочастотного спектра та
надання послуг поштового
зв'язку
_____ № _____

ЗВІТ
про результати аналізу ринків доступу до електронної
комунікаційної мережі загального користування у
фіксованому місці споживачам та користувачам (крім
фізичних осіб) послуги голосової електронної комунікації

м. Київ, 2026

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. ПРАВОВА ОСНОВА.....	7
2. ЗБІР ДАНИХ.....	9
3. ВИЗНАЧЕННЯ (ВЕРИФІКАЦІЯ) ТОВАРНИХ ТА ГЕОГРАФІЧНИХ МЕЖ РИНКУ ПОСЛУГ	11
3.1 <i>Товарні межі ринку.....</i>	11
3.2 <i>Географічні межі ринку .....</i>	14
3.3 <i>Часові межі дослідження ринку.....</i>	16
4. АНАЛІЗ РИНКУ	17
4.1 <i>Структура цінових пропозицій на релевантному ринку.....</i>	17
4.2 <i>Оцінка ринку (ів) за тестом трьох критеріїв.....</i>	21
5. ОЦІНКА СТАНУ РИНКУ ПЕВНИХ ПОСЛУГ ТА НАСЛІДКІВ В МАЙБУТНЬОМУ, ЯКЩО ТАКИЙ РИНОК НЕ ПІДПАДАЄ ПІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ РЕГУЛЯТОРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	27
6. РЕЗУЛЬТАТИ КОНСУЛЬТАЦІЙ З УЧАСНИКАМИ РИНКУ, ІНШИМИ ЗАЦІКАВЛЕНИМИ СТОРОНАМИ	31

Глосарій

Закон про ЕК	Закон України «Про електронні комунікації»
Закон про ТК	Закон України «Про телекомунікації»
ЗРВ	Значний ринковий вплив
Мережа з комутацією каналів	Мережа, яка базується на технологіях частотного або часового ущільнення каналів електронних комунікацій та призначена для маршрутизації, комутації, передавання та/або приймання інформації (голос, дані) з використанням виділених каналів по радіо, провідних, оптичних чи інших електромагнітних системах
Мережа з комутацією пакетів / мережі на базі IP	Мережа, яка базується на IP або інших стандартизованих протоколах пакетної передачі даних та призначена для маршрутизації, комутації, передавання та/або приймання інформації (голос, відео, дані), перетвореної в пакети, що передаються незалежно по радіо, провідних, оптичних чи інших електромагнітних системах
Постачальник послуг	Постачальник електронних комунікаційних послуг
Ринок 1	Доступ до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці споживачам послуг голосової електронної комунікації
Ринок 2	Доступ до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці користувачам послуг голосової електронної комунікації (крім фізичних осіб)
Ринки доступу у фіксованому місці	Ринки доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці кінцевим користувачам послуг голосової електронної комунікації (Ринок 1 та Ринок 2)
VoIP	Технологія передачі голосу через мережі, що базується на протоколі IP

Вступ

На виконання рішення НКЕК від 18.06.2025 № 390 «Про проведення аналізу ринків доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці споживачам та користувачам (крім фізичних осіб) послуги голосової електронної комунікації» проведено аналіз відповідних ринків доступу, а саме:

- Доступ до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці споживачам послуг голосової електронної комунікації (далі - Ринок 1);
- Доступ до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці користувачам послуги голосової електронної комунікації (крім фізичних осіб) (далі - Ринок 2).

Згідно пункту 121 статті 2 ЗУ про ЕК під споживачами послуг ринку доступу у фіксованому місці розуміються будь-яка фізична особа, яка використовує або замовляє електронну комунікаційну послугу для власних потреб та не надає електронних комунікаційних послуг.

Згідно пункту 46 статті 2 ЗУ про ЕК під користувачами послуги голосової електронної комунікації (крім фізичних осіб) розуміються юридичні особи та фізичні особи-підприємці, які користуються або замовляють електронну комунікаційну послугу.

Аналіз Ринку 1 та Ринку 2 проведено відповідно до Плану з проведення аналізу ринків певних електронних комунікаційних послуг, характеристики яких можуть обґрунтовувати запровадження регуляторних зобов'язань, передбачених розділом XII Закону України «Про електронні комунікації» на 2025 рік, затвердженого 03.10.2024 № 6/141/орг та Порядку ідентифікації, визначення та аналізу ринків певних електронних комунікаційних послуг, затвердженого постановою НКЕК від 31.05.2023 № 218, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 20.07.2023 за № 1229/40285 (далі - Порядок), яким встановлено організаційно-правові засади процедури аналізу ринку певних електронних комунікаційних послуг, характеристики яких можуть обґрунтовувати запровадження регуляторних зобов'язань та визначення постачальника (ів) із ЗРВ на цих ринках.

Рішенням НКЕК від 01.11.2023 № 412 затверджено Перелік ринків певних електронних комунікаційних послуг, характеристики яких можуть обґрунтовувати запровадження регуляторних зобов'язань, передбачених розділом XII Закону України «Про електронні комунікації», який сформовано відповідно до Індикативного переліку України відповідних ринків, що мають бути проаналізовані відповідно до статті 116 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII, та результатів аналізу ринків певних електронних комунікаційних послуг за попередні періоди.

З огляду на абзац третій пункту 4 розділу III Порядку, яким визначено, що НКЕК проводить аналіз ринку певних послуг впродовж строку, що не перевищує п'яти років з дня визначення постачальників

із ЗРВ за результатами попереднього аналізу, у 2025 році спливає п'ятирічний строк проведення повторного аналізу ринку доступу у фіксованому місці, результати якого затверджено рішенням НКРЗІ від 08.12.2020 № 476.

У Звіті аналізуються послуги на роздрібному рівні, а саме послуги доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці (Ринок 1 та Ринок 2).

Ринок доступу у фіксованому місці тривалий час підпадав під правове регулювання в країнах Європейського Союзу (ЄС), оскільки постачальники мереж були єдиними суб'єктами господарювання, які мали контроль та управління власною мережею. Однак, починаючи з 2003 року, Європейська Комісія неодноразово переглядала підхід до регулювання та дійшла висновку, що цей ринок більше не відповідає критеріям для попереднього регулювання. Такий підхід закріплено у Рекомендації Комісії (ЄС) 2014/710/EU від 9 жовтня 2014 року щодо відповідних ринків товарів та послуг у секторі електронних комунікацій, які підлягають попередньому регулюванню відповідно до Директиви (ЄС) 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради про спільні регуляторні рамки для електронних комунікаційних мереж і послуг, якою ринки доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці споживачам та користувачам (крім фізичних осіб) послуги голосової електронної комунікації виключено з переліку ринків, що потребують попереднього регулювання.

Відповідно, цей аналіз ринку проведено з урахуванням найкращих практик аналізу ринків в Європейському Союзі (ЄС), включаючи висновки ряду національних регуляторних органів країн-членів ЄС, а саме: Польщі, Литовської Республіки, Ірландії, Чеської Республіки та Республіки Мальта.

У 2020 році було проведено дослідження зазначених ринків за результатами якого, було прийняте відповідне рішення НКРЗІ від 08.12.2020 № 476 «Про результати аналізу ринків послуг доступу до фіксованої телефонної мережі загального користування для споживачів (фізичних та юридичних осіб)», яким визначено 3 операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою:

- ПАТ «Укртелеком» ;
- ПрАТ «Київстар»;
- ПрАТ «Фарлеп-Інвест».

На зазначених операторів було покладено зобов'язання у відповідності до Закону України «Про телекомунікації», які діяли з дня набрання чинності цього рішення та діяли до 1 січня 2022 року - дати набрання чинності ЗУ про ЕК.

З огляду на те, що з моменту проведення попереднього аналізу минуло п'ять років, а також у зв'язку зі змінами в ринкових умовах і технологічному середовищі, у 2025 році проведено черговий аналіз Ринку 1 та Ринку 2 з метою оцінки стану конкуренції та необхідності регуляторного втручання.

Регулювання ринку (ів) електронних комунікаційних послуг спрямоване на задоволення потреб кінцевих користувачів, стимулювання довгострокової конкуренції та підтримку інвестицій у

розвиток мереж. У межах аналізу Ринку 1 та Ринку 2 здійснюється оцінка конкурентного стану відповідних ринків: за відсутності ефективної конкуренції, що підтверджується виконанням тесту трьох критеріїв у сукупності, визначається постачальник із ЗРВ, тоді як у разі невиконання хоча б одного з критеріїв попереднє регулювання не запроваджується.

1. ПРАВОВА ОСНОВА

Відповідно до статті 82 Закону про ЕК регуляторний орган у встановленому ним порядку проводить аналіз ринку та визначає, чи є ринок певних послуг таким, що підпадає під запровадження регуляторних зобов'язань, та відповідно до статті 83 Закону про ЕК визначає постачальника електронних комунікаційних мереж або постачальника електронних комунікаційних послуг таким, що має ЗРВ, якщо він самотійно або спільно з іншими постачальниками електронних комунікаційних мереж чи постачальниками електронних комунікаційних послуг займає становище на ринку, еквівалентне домінуючому, що дає можливість йому діяти значною мірою незалежно від конкурентів і кінцевих користувачів.

Згідно з пунктом 5 частини четвертої статті 4 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку» з урахуванням положень статей 82-83 Закону про ЕК проведення аналізу та визначення постачальників із ЗРВ, належать до повноважень НКЕК.

Відповідно, НКЕК керується встановленими організаційно-правовими засадами процедури ідентифікації, визначення та аналізу оптового та/або роздрібного ринку певних електронних комунікаційних послуг, визначення постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг із ЗРВ на цих ринках, які затверджені Порядком. Під час проведення аналізу ринку доступу у фіксованому місці була врахована низка нормативно-правових актів, що регулюють сферу електронних комунікацій, у тому числі найкращі практики попереднього регулювання у сфері електронних комунікацій ЄС:

- Закон України «Про електронні комунікації»;
- Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку»;
- Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII;
- Директива Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2018/1972 від 11 грудня 2018 року про запровадження Європейського кодексу електронних комунікацій;
- «Рекомендації Комісії (ЄС) 2007/879/ЄС від 17 грудня 2007 року щодо відповідних ринків послуг у секторі електронних комунікацій, які підлягають попередньому регулюванню відповідно до Директиви 2002/21/ЄС Європейського Парламенту і Ради про загальну нормативну базу для електронних комунікаційних мереж і послуг (2002/L 344/65)»;
- «Настанови Комісії щодо аналізу ринку та оцінки значної ринкової влади відповідно до нормативно-правової бази Співтовариства для електронних комунікаційних мереж і послуг (2002/C 165/03)»;

- «Настанови щодо аналізу ринку та оцінки значної ринкової влади відповідно до нормативно-правової бази Європейського Союзу для електронних комунікаційних мереж і послуг (2018/C 159/01)»;
- постанова НКЕК від 31.05.2023 № 218 «Про затвердження Порядку ідентифікації, визначення та аналізу ринків певних електронних комунікаційних послуг», зареєстрована в МЮУ 20.07.2023 за № 1229/40285;
- рішення НКЕК від 01.11.2023 № 412 «Про затвердження Переліку ринків певних електронних комунікаційних послуг, характеристики яких можуть обґрунтовувати запровадження регуляторних зобов'язань, передбачених розділом XII Закону України «Про електронні комунікації»;
- рішення НКРЗІ від 05.04.2016 № 180 «Про затвердження Порядку надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації і визнання такими, що втратили чинність, рішень НКРЗ від 04.11.2008 № 1189 та від 25.12.2008 № 1283», зареєстрованого в МЮУ 18.05.2016 № 739/28869;
- постанова НКЕК від 09.11.2022 № 209 «Про затвердження Порядку маршрутизації трафіка при наданні послуг міжособистісних електронних комунікацій з використанням нумерації», зареєстрована в МЮУ 25.11.2022 за № 1474/38810;
- рішення НКРЗІ від 08.12.2020 № 476 «Про результати аналізу ринків послуг доступу до фіксованої телефонної мережі загального користування для споживачів (фізичних та юридичних осіб)»;
- постанова НКЕК від 13.07.2022 № 108 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень», яка скасувала попередні граничні тарифи на загальнодоступні телекомунікаційні послуги.

2. ЗБІР ДАНИХ

НКЕК під час проведення аналізу Ринку 1 та Ринку 2 використовувала інформацію, якою володіє, зокрема інформацію регуляторної звітності, отриманої відповідно до Порядку звітності, з урахуванням Законів України від 03.03.2022 № 2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» та від 03.03.2022 № 2118-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану», а також загальнодоступних даних та даних у розпорядженні НКЕК про результати аналізу ринків певних послуг за попередні періоди.

Таким чином, аналіз Ринку 1 та Ринку 2 здійснювався на основі показників діяльності постачальників електронних комунікаційних послуг (далі – постачальник (ів) послуг), що надають послуги доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці за період 2021-2024 років (без урахування даних тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя, а також частини територій, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), у Донецькій, Луганській, Запорізькій та Херсонській областях).

Слід зазначити, що дані для аналізу Ринку 1 та Ринку 2 отримані в умовах воєнного стану, що може вплинути на репрезентативність отриманих результатів. З огляду на обмежені можливості збору інформації, можлива певна похибка у відображенні реальних результатів.

Перелік постачальників послуг, які надають послуги доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці для послуг голосової електронної комунікації, сформовано, враховуючи:

- Реєстр постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг;
- регуляторну звітність, яка містить дані щодо обсягів надання послуг доступу, кількості абонентів та покриття мережі;
- Реєстр первинного розподілу ресурсів нумерації.

Наявні дані щодо діяльності постачальників послуг станом на кінець 2024 року дозволили встановити, що всього 132 постачальники електронних комунікаційних послуг мають можливість надавати послуги доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці.

Ці можливості включають наявність відповідної інфраструктури, ресурсів нумерації, що дозволяють забезпечувати доступ кінцевих користувачів до електронної комунікаційної мережі. Використання цієї інформації дозволяє сформулювати уявлення про загальний потенціал ринку (ів), рівень його концентрації та ступінь конкуренції серед постачальників послуг голосової електронної комунікації.

Постачальники послуг голосової електронної комунікації, які можуть надавати послуги доступу до електронної комунікаційної

мережі загального користування у фіксованому місці, забезпечують доступ як для споживачів (Ринок 1), так і для певної категорії користувачів (Ринок 2). Для надання таких послуг постачальники використовують власну або орендовану інфраструктуру. Зокрема серед них:

- 78 постачальників надають послуги для користувачів (крім фіз. осіб) та споживачів;
- 50 постачальники - лише для користувачів (крім фіз. осіб);
- 4 постачальники - лише для споживачів.

Таблиця 1.

Тип постачальників мереж та послуг	Кількість постачальників мереж та послуг
Загальний доступ	132
для всіх користувачів	78
лише для користувачів (крім фіз. осіб)	50
лише для споживачів	4

Додатково було проведено збір інформації щодо роздрібної вартості послуг доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці споживачам (Ринок 1) та користувачам (крім фізичних осіб) (Ринок 2) послуги голосової електронної комунікації шляхом моніторингу вебсайтів постачальників мереж та/або послуг, що дозволило НКЕК отримати актуальні дані про структури цінних пропозицій для кінцевих користувачів.

3. ВИЗНАЧЕННЯ (ВЕРИФІКАЦІЯ) ТОВАРНИХ ТА ГЕОГРАФІЧНИХ МЕЖ РИНКУ ПОСЛУГ

Ринки доступу у фіксованому місці - це сегмент електронних комунікаційних послуг, у межах якого постачальники мереж та/або послуг надають користувачам можливість підключення кінцевого обладнання до електронної комунікаційної мережі загального користування для здійснення та приймання голосових викликів. Відповідно послуги доступу полягають у наданні кінцевому користувачу можливості користування електронною комунікаційною мережею для передавання та приймання сигналів голосової електронної комунікації у фіксованому місці, що забезпечує встановлення та підтримку з'єднання для надання послуг голосового зв'язку.

Визначення (верифікація) ринку певних послуг здійснюється з метою встановлення необхідності попереднього регулювання на певних ринках електронних комунікацій, незалежно від ринків, визначених відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції.

НКЕК визначає ринки, характеристики яких можуть обґрунтовувати запровадження регуляторних зобов'язань, а саме визначає відповідні товарні, географічні та часові межі ринків з урахуванням рівня конкуренції щодо доступу до фізичної інфраструктури електронних комунікацій, відповідно до принципів законодавства про захист економічної конкуренції, а також географічних оглядів розгортання мереж, що здійснюються згідно зі статтею 21 Закону про ЕК.

3.1 Товарні межі ринку

Відповідно до Порядку товарні межі визначаються шляхом формування групи взаємозамінних послуг, у межах якої користувач послуги за звичайних умов може легко перейти від користування однією послугою до користування іншою.

Ринок 1 та Ринок 2 - це сукупність відносин між постачальниками мереж та кінцевими користувачами в частині надання можливості підключення кінцевого обладнання абонента до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці, що забезпечує надання та отримання послуги голосової електронної комунікації.

Законом про ЕК визначено, що фіксоване місце отримання послуги - адреса, визначена кінцевим споживачем для отримання ним універсальних електронних комунікаційних послуг.

Згідно ст. 99 Закону про ЕК до універсальних послуг, зокрема належить послуга голосових електронних комунікацій у фіксованому місці.

Універсальна електронна комунікаційна послуга надається у фіксованому місці (за адресою будинку, споруди, вказаної споживачем) незалежно від технологій (проводового,

безпроводового) доступу споживача до електронних комунікаційних мереж.

У цьому контексті виокремлюються два окремі роздрібні ринки:

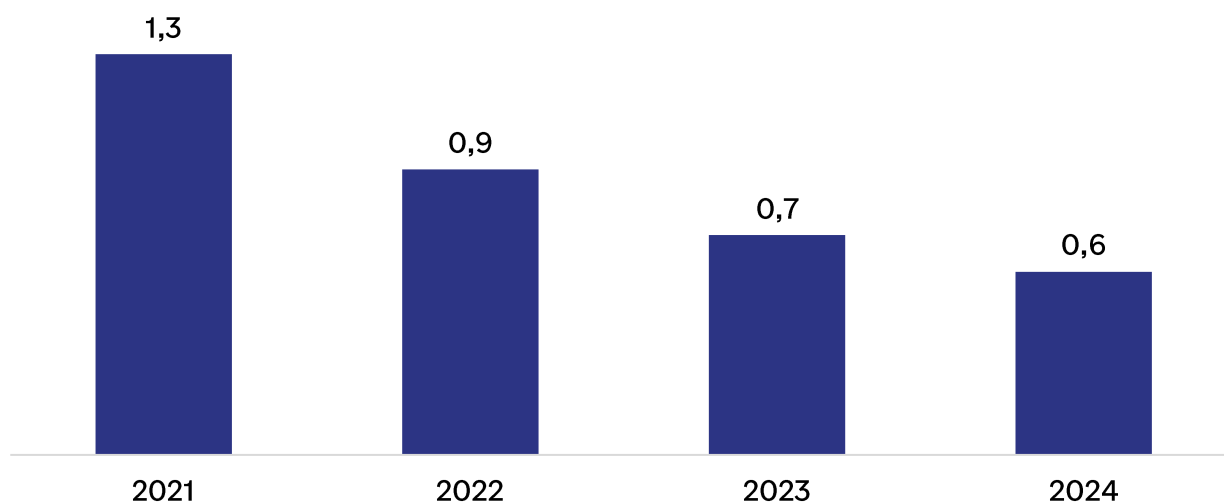
Ринок 1 - охоплює послуги доступу споживачів у фіксованому місці до електронної комунікаційної мережі загального користування з метою отримання послуг фіксованого голосового зв'язку (PSTN, ISDN, VoIP).

Ринок 2 - охоплює послуги доступу юридичних осіб в т.ч. фізичних осіб підприємців до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці з метою забезпечення послуг фіксованого голосового зв'язку.

Ринок 1

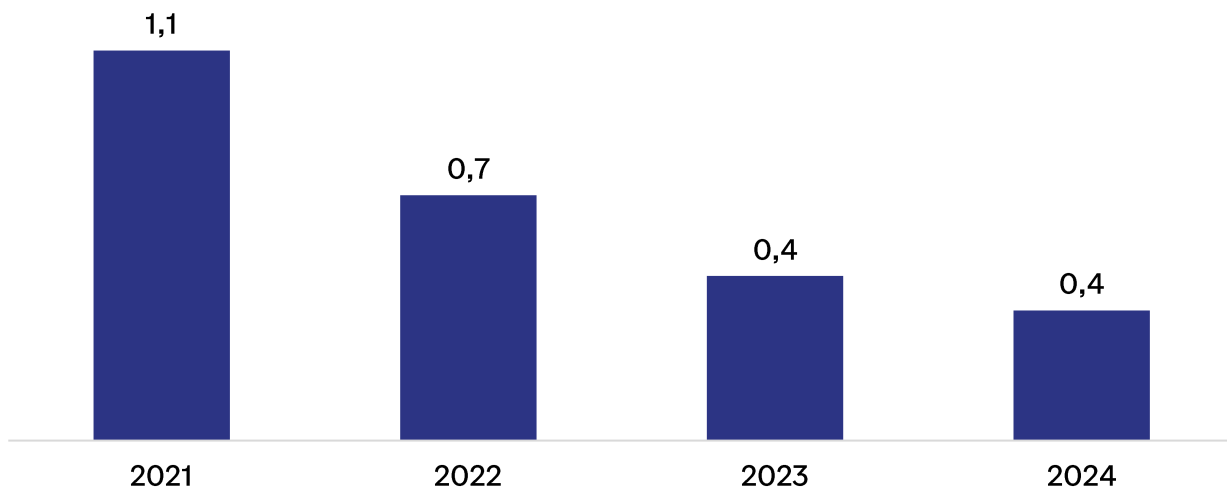
Протягом 2021-2024 років обсяги доходів від надання послуг голосової електронної комунікації у фіксованому місці демонструють стійку тенденцію до зниження. За даними постачальників, доходи скоротилися з 1,3 млрд грн до 0,6 млрд грн, тобто майже вдвічі (на 54 %). Найбільш суттєве падіння спостерігалось у 2022 році, коли доходи знизилися до 0,9 млрд грн на тлі повномасштабної збройної агресії РФ проти України, руйнування частини телекомунікаційної інфраструктури та різкого скорочення попиту на традиційні послуги голосового зв'язку.

Рис. 1. Динаміка доходів від надання послуг голосової електронної комунікації у фіксованому місці споживачам у 2021-2024 рр., млрд грн.

Розглядаючи Ринок 1, слід відзначити стійку тенденцію до скорочення кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку. За останні чотири роки їхня кількість зменшилася майже втричі – на 67 %. Така динаміка узгоджується з глобальними тенденціями та зумовлена поступовим зниженням попиту споживачів на послуги голосової електронної комунікації, що надаються на мережах фіксованого зв'язку.

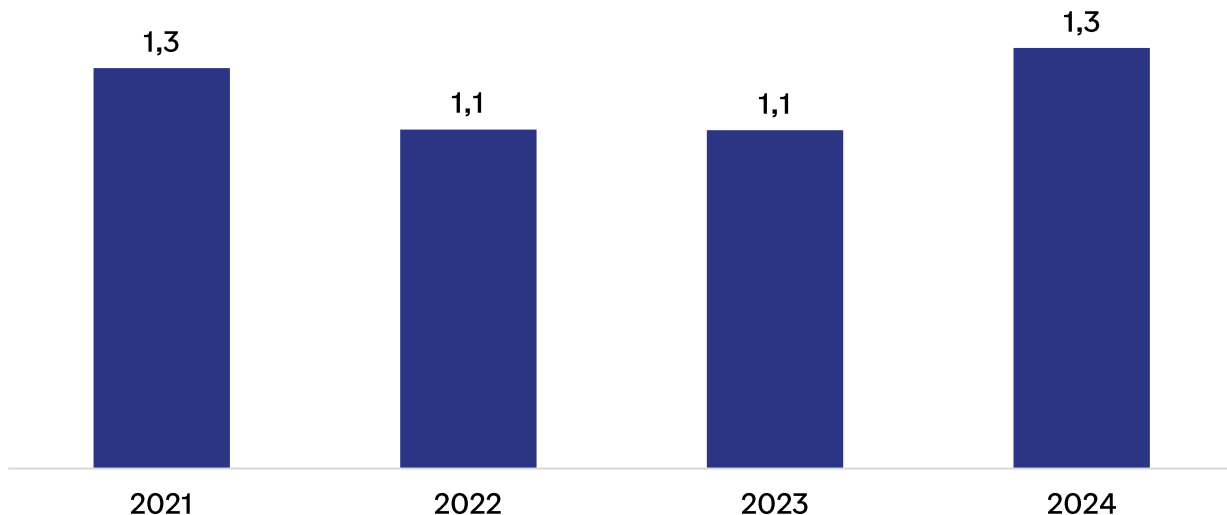
Рис. 2. Динаміка кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку споживачам, за 2021-2024 рр., млн од.

Ринок 2

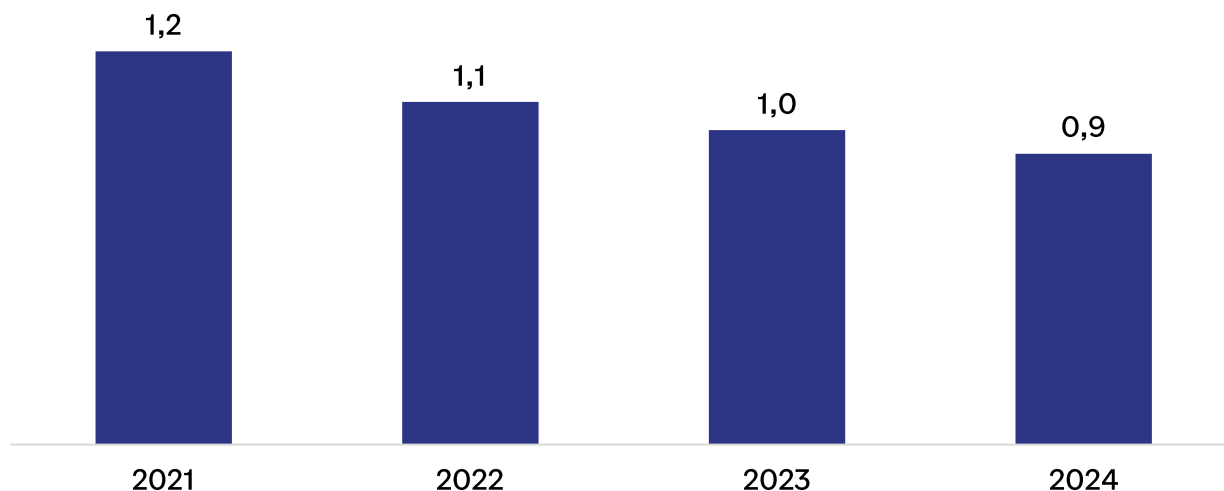
Доходи від надання послуг голосової електронної комунікації у фіксованому місці залишалися відносно стабільними: після зниження до 1,1 млрд грн у 2022-2023 роках у 2024 році вони зросли до 1,3 млрд грн, відновивши рівень 2021 року.

Рис. 3. Динаміка доходів від надання послуг голосової електронної комунікації у фіксованому місці користувачам у 2021-2024 рр., млрд грн.

Динаміка кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку користувачам у 2021 - 2024 роках демонструє послідовне скорочення: з 1,2 млн у 2021 році до 0,9 млн у 2024 році. Загальне зниження на 26 % свідчить про поступове зниження попиту на традиційні послуги голосової електронної комунікації на мережах фіксованого зв'язку та наслідків повномасштабної збройної агресії РФ проти України.

Рис. 4. Динаміка кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку користувачам, за 2021-2024 рр., млн од.

Враховуючи вищезазначене, такі ринки вважаються окремими, оскільки послуги для споживачів і для користувачів (крім фізичних осіб) не є взаємозамінними з точки зору попиту через відмінності у ціноутворенні, обсягах використання, вимогах до якості та технічних характеристиках послуг.

До товарних меж відповідних ринків входять послуги доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці, що надаються із використанням різних типів ліній зв'язку - металевих, коаксіальних, оптичних або бездротових (у фіксованому місці, зокрема FWA) – та технологій: PSTN, ISDN, VoIP. VoIP-сервіси (наприклад, Skype, Viber тощо) не входять до товарних меж, оскільки не забезпечують функціональні характеристики, притаманні послугам фіксованого голосового зв'язку (зокрема, нумерацію, доступ до екстрених служб).

Таким чином, товарні межі Ринку 1 та Ринку 2 охоплюють усі послуги фізичного підключення до електронної комунікаційної мережі загального користування для надання послуг голосової електронної комунікації у фіксованому місці, які споживач або користувач розглядає як взаємозамінні з огляду на технічні характеристики, функціональність та призначення.

3.2 Географічні межі ринку

Географічним охопленням ринку певних послуг є визначена географічна територія, на якій постачальники мереж та послуг беруть участь у формуванні попиту та пропозиції певної послуги, зокрема на якій умови конкуренції є подібними або достатньо однорідними і яку можна відрізнити від сусідніх територій з істотно різними конкурентними умовами. Тобто географічні межі ринку визначаються шляхом встановлення території, у межах якої постачальники мереж та послуг мають можливість надавати послуги та за межами якої, з точки

зору користувачів придбання послуг (взаємозамінних послуг) є неможливим або недоцільним.

Географічні межі ринку можуть включати територію держави, територію Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, районів або частини їх території, у межах якої за звичайних умов користувач може задовольнити свій попит на певну послугу або територію здійснення діяльності такого постачальника.

Відповідно до пункту 10 розділу V Порядку географічна одиниця, з якої починається визначення географічних меж ринку певних послуг, встановлюється з урахуванням таких характеристик:

- розмір географічної одиниці має бути оптимальним, щоб уникнути ресурсномісткого та обтяжливого мікроаналізу, який може призвести до фрагментації ринку;
- географічна одиниця відображає структуру або топологію (фізичну інфраструктуру) мережі всіх відповідних постачальників;
- географічна одиниця має чітку та стабільну територію з урахуванням часових меж дослідження ринку.

Необхідно мати на увазі, що метою аналізу ринків - визначення ринків із чіткими та стабільними географічними межами для того, щоб перевірити, чи здатні один або кілька суб'єктів господарювання мати ЗРВ як окремо, так і спільно (спільне домінування) на цих ринках. Враховуючи пункт 49 Настанов щодо аналізу ринку та оцінки значної ринкової влади відповідно до нормативно-правової бази Європейського Союзу для електронних комунікаційних мереж і послуг (2018/С 159/01), в якому вказано, що географічні межі не повинні бути занадто мінімізовані до такої міри, яка призведе до ресурсномісткого та обтяжливого мікроаналізу, що може призвести до фрагментації ринку, зокрема географічні межі повинні відображати мережеву структуру всіх відповідних постачальників мереж.

Крім цього, умови конкуренції визначаються на підставі наявної інформації про обсяги надання певних послуг на різних територіях, наявності значних відмінностей у цінах на ці послуги та їх якості, регіональні відмінності в системі дистрибуції послуг та інші специфічні відмінності між різними територіями. За результатами визначення ринків певних послуг необхідно об'єднати відповідні послуги з переважно однорідними конкурентними умовами на відповідних географічних ринках.

Для того, щоб згрупувати географічні одиниці, відсутня необхідність в однорідності конкурентних умов для всіх географічних територій, включених в один ринок. Відповідно, там, де має оцінюватися значна кількість невеликих територій, ймовірно, буде існувати континуум конкурентних умов, що ускладнює проведення чіткої межі.

У таких випадках практичним і доцільним підходом є визначення чітких і однозначних критеріїв, відповідно до яких географічні одиниці об'єднуються та групуються на одному ринку певних послуг з урахуванням мети визначення ринку щодо необхідності попереднього регулювання на ньому.

З огляду на пункт 12 розділу V Порядку, в якому зазначено, що географічні межі ринку певних послуг визначаються на основі таких критеріїв:

- територіальний (територія охоплена мережею);
- правовий (існування географічних меж, встановлених законодавством);
- регуляторний (наявність відповідних дозвільних документів, доступ до мережі та взаємоз'єднання);
- ціновий (подібний рівень цін на аналогічні послуги в межах певної території).

На підставі результатів [географічних оглядів](#) встановлено, що послуги голосової електронної комунікації у фіксованому місці вже охоплюють переважну частину території України (за виключенням території бойових дій), що свідчить про сформовану та функціональну інфраструктуру постачальників мереж. Охоплення має розподілений характер і не обмежується окремими регіонами або адміністративно-територіальними одиницями, а формується мережею кожного постачальника відповідно до його зони діяльності.

Разом з тим, згідно з прогнозом охоплення на наступний рік, ПрАТ «Київстар» та ПрАТ «ВФ Україна» планують подальше розширення мережі, що вказує на відсутність сталих територіальних обмежень.

Отже, географічні межі ринку 1 та Ринку 2 є територія України, яка охоплена власною мережею окремого постачальника мереж, на якій він надає послуги доступу до голосової електронної комунікації у фіксованому місці.

3.3 Часові межі дослідження ринку

Відповідно до пункту 14 розділу V Порядку часові межі дослідження ринку охоплюють період від завершення попереднього аналізу та становлять не менше одного року, що передуює визначенню ринків певних послуг. Попередній аналіз Ринку 1 та Ринку 2 було проведено у 2020 році відповідно до законодавства та регуляторних актів, чинних на той час, за результатами якого рішенням НКРЗІ від 08.12.2020 № 476 визначено операторів з істотною ринковою перевагою.

З огляду на вимоги Порядку щодо повторного аналізу в межах п'ятирічного строку, який вплив у 2025 році, відповідно, у Звіті дослідження має охоплювати період 2020–2024 років. Водночас, з урахуванням змін у законодавстві та методології регуляторної звітності, для забезпечення порівнюваності та достовірності результатів у поточному аналізі використовуються дані за 2021–2024 роки.

4. АНАЛІЗ РИНКУ

4.1 Структура цінових пропозицій на релевантному ринку

Попит на послуги доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці визначається насамперед потребами кінцевих користувачів у надійному та безперебійному голосовому зв'язку, а також рівнем цінової доступності послуг і наявністю технологічних альтернатив. Структура попиту на відповідних ринках поступово змінюється під впливом цифрової трансформації, масового використання послуг мобільного зв'язку, інтернет-сервісів і розвитку послуг голосового зв'язку через мережі з комутацією пакетів, які забезпечують нижчу собівартість викликів і розширений набір додаткових функцій.

Важливим етапом у розвитку цих ринків стало скасування граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, передбачені Постановою НКЕК від 13.07.2022 №108, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 28.07.2022 за № 849/38185. Це рішення надало операторам більшу свободу у визначенні тарифної політики, що дало змогу враховувати собівартість послуг і рівень попиту в різних сегментах, а також стало стимулом до формування конкурентного середовища на договірних засадах.

1. Ринок доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці споживачам послуг голосової електронної комунікації.

Аналіз цінових параметрів послуг на Ринку 1 сформовано на основі частки постачальника послуг за кількістю ліній фіксованого зв'язку, а також наявності інформації про тарифні умови на офіційних вебсайтах таких постачальників. Такий аналіз свідчить про наявність конкуренції між постачальниками, що проявляється у різноманітності тарифних моделей та цінових пропозицій. Вартість підключення послуги традиційної голосової електронної комунікації варіюється від 50 до 94 грн, що вказує на відсутність уніфікованого цінового підходу. Слід відзначити, що ТОВ «Атлантик Телеком» надає послуги голосової електронної комунікації з використанням негеографічного номера, що відрізняє його пропозицію від інших постачальників. На відміну від інших операторів, зазначений постачальник послуг не застосовує пакетні тарифні пропозиції та абонентну плату, використовуючи модель похвилинної оплати. У зв'язку з цим його цінова пропозиція має іншу структуру та рівень вартості порівняно з операторами, які надають послуги з використанням географічної нумерації та пакетних пропозицій.

Рівень щомісячної абонентної плати у постачальників, які застосовують пакетні тарифні пропозиції, коливається в межах 200-255 грн. Відмінності у структурі тарифів та обсягах включеного голосового трафіку, зокрема наявність необмежених місцевих викликів, різних лімітів хвилин на мобільні та міжміські мережі, а також альтернативних моделей похвилинної тарифікації, свідчать про

конкуренцію не лише за рівнем ціни, а й за способом формування кінцевої вартості послуги для споживача.

Зазначена диференціація тарифних пропозицій знижує ризик узгодженої цінової поведінки постачальників та вказує на наявність реальних альтернатив для користувачів, що є релевантним з точки зору оцінки рівня конкуренції на роздрібному ринку фіксованого голосового зв'язку.

Таблиця 2.

Постачальник послуг	Вартість підключення	Абонплата	К-ть хв.
ПрАТ "ФАРЛЕП-ІНВЕСТ"	84	220	1000
АТ "Укртелеком"	94	255	місцеві - необмежено моб. мережі - 1200 міжміські - 1200
ПрАТ "ДАТАГРУП"	84	200	фіксов. мереж - 1100 моб.мереж-200
ТОВ "Атлантик Телеком"	50	-	0,65 грн на мережі моб. зв'язку 0,45 грн на мережі фікс. зв'язку

2. Ринок доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому місці користувачам послуги голосової електронної комунікації (крім фізичних осіб).

Аналіз цінових пропозицій постачальників послуг фіксованої голосової електронної комунікації, що надається користувачам (B2B-сегмент) свідчить про значну варіативність їх структури. Вартість підключення коливається від 30 грн до 720 грн, а розмір щомісячної абонентної плати - від 90 грн до 360 грн залежно від обраного тарифного плану, технічних параметрів підключення та функціонального наповнення послуги. Обсяги включеного голосового трафіку також істотно різняться та можуть становити від 150 до 2 000 хвилин.

Таблиця 3.

Постачальник послуг	Вартість підключення	Абонплата	К-ть хв.
ТОВ "Атлантик Телеком"	180-720	90-360	інші мережі - 180-830
ТОВ "ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ"	30	120-350	300-1400
ПрАТ "ФАРЛЕП-ІНВЕСТ"	120	220	місцевий - 2000 інші мережі - 150
ПрАТ "ДАТАГРУП"	120	115	місцевий - 250

Такі відмінності зумовлені тим, що саме у B2B-сегменті постачальники послуг переважно формують індивідуальні тарифні пропозиції з урахуванням потреб користувачів, зокрема очікуваної інтенсивності споживання, вимог до якості та безперервності зв'язку, а також необхідності додаткової функціональності. Переважна частина таких послуг надається на базі IP-віртуальних АТС та передбачає інтеграцію з CRM-системами, контакт-центрами та іншими цифровими сервісами, що безпосередньо впливає на структуру ціноутворення, наприклад:

Таблиця 4.

Послуга		Вплив на формування вартості
Голосові послуги	PSTN	Фіксована плата за лінію, вартість хвилин, міжнародні дзвінки
	VoIP	Зменшення собівартості, можливість пакетизації хвилин, формування індивідуальних тарифів для бізнесу
	Глобальна електронна комунікаційна послуга (0-800, 700, 900)	Вартість залежить від типу номера, інтеграції в бізнес-процеси та очікуваної інтенсивності викликів
Додаткові сервіси	Віртуальні АТС та SIP-транки	Вартість залежить від функціоналу (IVR, call routing, інтеграція з CRM), кількості користувачів.
	Інтеграція з CRM / контакт-центрами	Складність інтеграції та обсяги обробки дзвінків
	Номери з розширеними можливостями	Обробка дзвінків, черг, запису розмов, аналітики

Відповідно варіативність тарифних моделей та рівнів цін свідчить про високий рівень диференціації пропозицій та наявність реальної взаємозамінності між послугами різних постачальників у B2B-сегменті. Користувачі мають можливість обирати між альтернативними рішеннями, орієнтуючись не лише на ціну, а й на функціональні характеристики послуг, що посилює конкурентний тиск на постачальників послуг. За таких умов цінова конкуренція поєднується з конкуренцією за якість та комплексність сервісу.

Враховуючи зазначене, НКЕК зробила висновок, що виявлені особливості свідчать про відсутність ознак обмеженої конкуренції або одностороннього визначального впливу окремих постачальників на умови надання послуг у B2B-сегменті. Високий рівень адаптивності тарифних пропозицій та орієнтація на індивідуальні потреби користувачів є чинниками, які знижують ймовірність формування

істотної ринкової переваги та мають враховуватися під час оцінки доцільності застосування регуляторних заходів.

Цінові пропозиції та їх структура на Ринку 1 та Ринку 2 свідчать про високу варіативність і здатність постачальників гнучко реагувати на потреби різних категорій кінцевих користувачів. Тарифи формуються з урахуванням технічних можливостей доступу, обсягів включених хвилин, характеру споживання, набору додаткових сервісів тощо. Важливу роль відіграє технологічна трансформація, адже поступовий перехід від традиційної послуги голосової електронної комунікації до VoIP-рішень знижує собівартість голосових послуг, розширює можливості пакетизації та сприяє появі економічно привабливих тарифів, як для споживачів, так і для користувачів.

Результати аналізу свідчать, що сукупність цих факторів посилює конкуренцію на ринку та сприяє його поступовій саморегуляції, що проявляється у гнучкості цінових моделей, різноманітності тарифних пропозицій та активному впровадженні сучасних технологій. При цьому наявна гнучкість ціноутворення не вказує на систематичні ознаки обмеження конкуренції. Після скасування граничних тарифів ринок демонструє чіткий перехід до договірних і ринкових механізмів формування цін, що підтверджує ефективність конкурентного середовища.

Основні постачальники послуг:

АТ «Укртелеком» - історичний оператор фіксованого зв'язку в Україні, який надає послуги голосової електронної комунікації на основі традиційних технологій (POTS, ISDN) та сучасних IP-рішень, зокрема VoIP. Оператор володіє розгалуженою мережею фіксованого зв'язку, що охоплює більшість населених пунктів України, та надає послуги фізичним і юридичним особам.

ПрАТ «Київстар» - постачальник електронних комунікаційних послуг, що поряд із мобільним зв'язком розвиває напрям фіксованого доступу до мережі Інтернет, зокрема на базі технології GPON та доступу до цифрового телебачення. Оператор надає послуги голосової електронної комунікації та цифрові сервіси для бізнес-користувачів, у тому числі з використанням IP-рішень, зокрема VoIP.

ТОВ «Атлантик Телеком» - постачальник електронних комунікаційних послуг, зокрема послуг фіксованого зв'язку та VoIP, орієнтований переважно на бізнес-сегмент. Оператор спеціалізується на рішеннях віртуальних АТС, корпоративних голосових мереж і хмарних сервісах та надає послуги фізичним і юридичним особам.

ПрАТ «ФАРЛЕП-ІНВЕСТ» - постачальник електронних комунікаційних послуг, зокрема послуг фіксованого зв'язку, доступу до мережі Інтернет і цифрового телебачення, що використовує сучасну волоконно-оптичну інфраструктуру на базі технологій FTTB та GPON. Оператор надає комплексні комунікаційні рішення фізичним і юридичним особам.

ТОВ «БІНОТЕЛ АЙТІ-СЕРВІС» - постачальник електронних комунікацій, який спеціалізується на VoIP та інтегрованих комунікаційних рішеннях, зокрема віртуальних АТС, контакт-центрах і

CRM-інтеграціях. Оператор орієнтований на впровадження сучасних цифрових сервісів для бізнесу та приватних користувачів.

ПРАТ «ДАТАГРУП» - постачальник електронних комунікаційних послуг, що володіє власною розгалуженою волоконно-оптичною мережею. Оператор надає послуги фіксованого зв'язку, доступу до мережі Інтернет, VoIP, VPN, дата-центрів і хмарних сервісів для фізичних та юридичних осіб.

АТ «Українська залізниця» - поряд з основною діяльністю з організації залізничних перевезень надає електронні комунікаційні послуги на базі власної електронної комунікаційної інфраструктури. Оператор пропонує VoIP-рішення та послуги корпоративного зв'язку фізичним і юридичним особам.

ТОВ «Інтернаціональні телекомунікації» - постачальник електронних комунікаційних послуг, що надає послуги фіксованого та мобільного зв'язку, доступу до мережі Інтернет, VoIP та організації каналів передачі даних. Оператор має розгалужену мережу та обслуговує фізичних і юридичних осіб.

ТОВ «УКРКОМ» - постачальник електронних комунікаційних послуг, який спеціалізується на обслуговуванні бізнес-користувачів і державних установ. Оператор надає послуги фіксованого голосового зв'язку, передачі даних і доступу до мережі Інтернет, використовуючи власну волоконно-оптичну інфраструктуру.

4.2 Оцінка ринку (ів) за тестом трьох критеріїв

НКЕК вважає, що Ринок 1 та Ринок 2 мають достатню кількість спільних рис з огляду на ключові характеристики та умови функціонування конкурентного середовища, що обґрунтовує доцільність проведення спільного тесту трьох критеріїв щодо зазначених ринків. Зокрема, обидва ринки характеризуються подібними моделями надання послуг, рівнем технологічної трансформації, а також схожими підходами постачальників до формування тарифних пропозицій і цінових моделей.

Відповідно до Порядку, НКЕК визначає, чи підпадає відповідний ринок під запровадження регуляторних зобов'язань, шляхом перевірки тесту трьох критеріїв.

Перший критерій дозволяє оцінити наявність перешкод, що ускладнюють або унеможливають вихід нових учасників на ринок електронних комунікаційних послуг, зокрема наявність високих та постійних структурних, правових чи регуляторних бар'єрів доступу до ринку.

Аналіз ринкових умов свідчить, що доступ до надання послуг на Ринку 1 та Ринку 2 є обмеженим через технологічну та економічну специфіку побудови мереж фіксованого зв'язку. Високі вимоги до розбудови інфраструктури та необхідність значних інвестицій. У цьому аспекті ситуація на зазначених ринках має подібний характер до ринку термінації виклику (послуги голосової електронної комунікації) в електронних комунікаційних мережах загального користування, аналіз якого проведено НКЕК відповідно до Рішення від 11.12.2024

№ 755. Як і у випадку з ринком термінації виклику, регуляторні бар'єри, зумовлені вимогами законодавства щодо загальної авторизації діяльності у сфері електронних комунікацій, порядку отримання та використання ресурсу нумерації. Основні обмеження пов'язані з необхідністю володіння або розбудови власної мережевої інфраструктури, що потребує значних інвестиційних ресурсів і часу, у поєднанні з нормативними процедурами, що як наслідок ускладнює вихід нових учасників на ринок.

Таким чином, бар'єри входження на Ринок 1 та Ринок 2 за своєю природою та впливом є аналогічними до бар'єрів, ідентифікованих під час аналізу ринку термінації виклику, а отже існують високі та неперехідні бар'єри для входу на ці ринки. Відповідно, НКЕК дійшла висновку, що перший критерій виконується.

Другий критерій.

Другий критерій під час аналізу ринку є ключовим для визначення, чи має ринок потенціал розвиватися у напрямку ефективної конкуренції без постійного регуляторного втручання. Цей критерій передбачає оцінку динаміки ринкових процесів та рівня конкуренції, що забезпечує внутрішній потенціал до саморегулювання. Критерій спрямований на з'ясування, чи існують передумови для формування конкурентного середовища без необхідності попереднього регулювання (ex-ante), тобто чи функціонують внутрішні ринкові механізми, здатні з часом забезпечити конкуренцію без значного ринкового впливу окремих постачальників мереж. Основні фактори, які впливають на досягнення ефективної конкуренції:

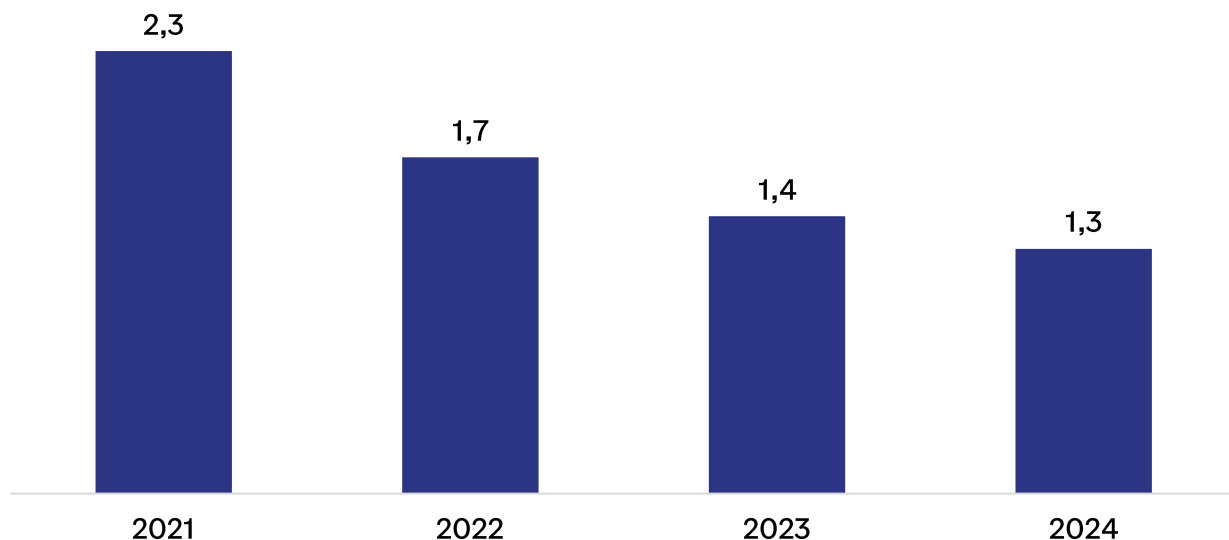
- розвиток конкурентного середовища;
- інноваційно-технічне оновлення;
- потенціал ринкової самодостатності.

Розвиток конкурентного середовища. Ефективна конкуренція виникає, коли ринок має достатню кількість активних учасників, здатних впливати на ціноутворення, якість послуг і інновації. У випадку домінування одного або кількох гравців, ринок може схилитися до монополії, де конкуренція обмежена. Однак, якщо спостерігається перерозподіл ринкових часток, зростання ролі альтернативних постачальників і зниження концентрації, це свідчить про тяжіння до ефективної конкуренції, де внутрішні механізми забезпечують саморегулювання без регуляторного втручання.

У 2021–2024 роках на Ринку 1 та Ринку 2 в Україні спостерігалось стійке скорочення обсягів надання послуг. Загальна кількість ліній фіксованого телефонного зв'язку зменшилася з 2,3 млн у 2021 році до 1,3 млн у 2024 році. Зазначена динаміка відображає структурні зміни у функціонуванні відповідних ринків.

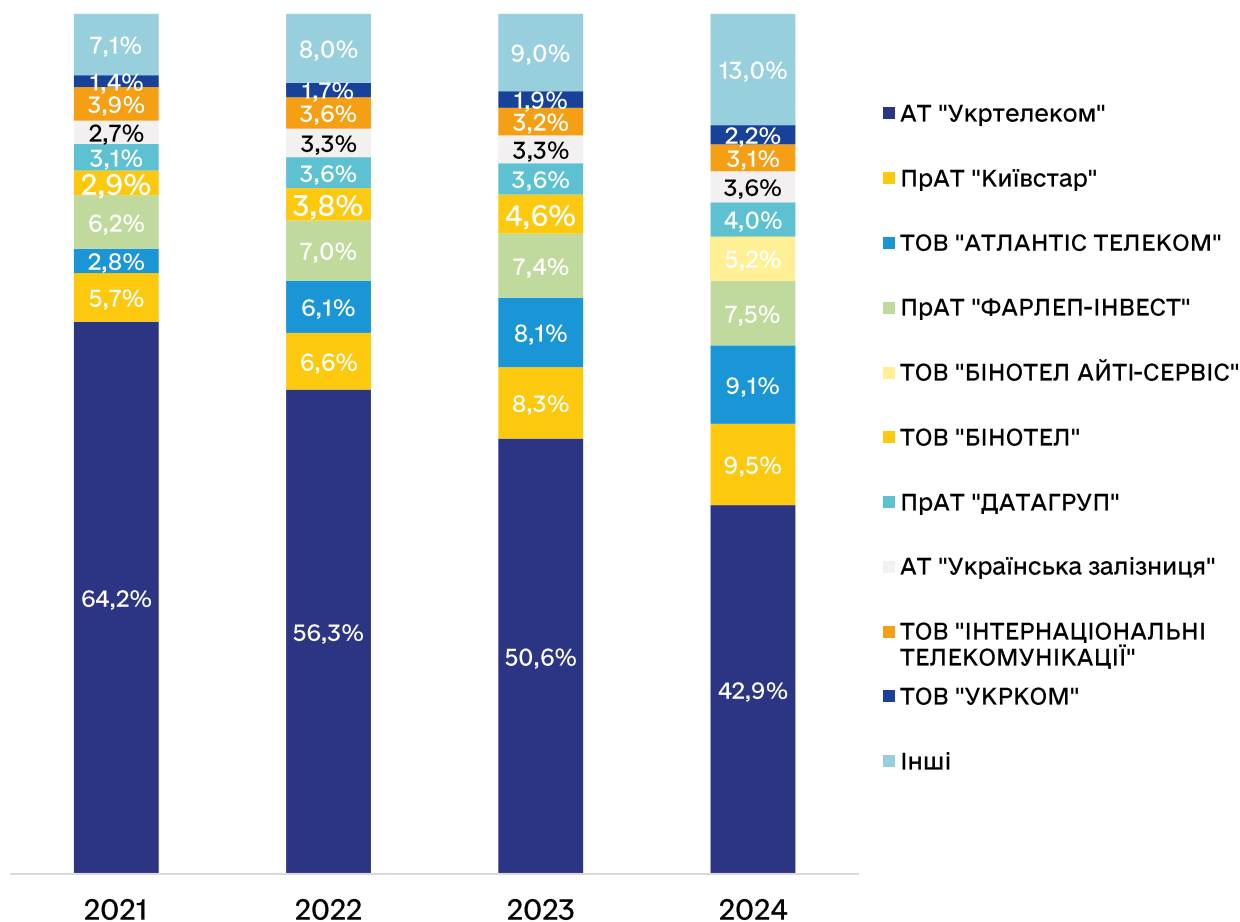
Результати аналізу свідчать, що зменшення кількості таких ліній є наслідком тривалої трансформації попиту та технологічної еволюції способів надання голосових послуг. Перехід користувачів від традиційних послуг голосової електронної комунікації на користь аналогічних послуг мобільного зв'язку та IP-рішень впливає на масштаби ринків та інтенсивність конкуренції між постачальниками.

Рис. 5. Динаміка кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку, за 2021-2024 рр., млн од.

Перерозподіл ринкових часток за кількістю ліній демонструє динаміку, за якої постачальник послуг з найбільшою часткою поступово втрачає позиції, тоді як інші учасники ринку їх зміцнюють.

Рис. 6. Динаміка зміни часток загальної кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку на електронних комунікаційних мережах за 2020-2024 рр., в розрізі постачальників

Упродовж аналізованого періоду спостерігається стале зниження частки АТ «Укртелеком» – з 64,2 % у 2021 році до 42,9 % у 2024 році, що свідчить про поступову втрату домінуючих позицій оператора на Ринку 1 та Ринку 2.

Водночас частки постачальників послуг демонструють поступове зростання, зокрема частка ПрАТ «Київстар» зросла з 5,7 % у 2021 році до 9,5 % у 2024 році, а ТОВ «Атлантик Телеком» – з 2,8 % до 9,1%. Помірне, але стабільне зростання також демонструють ПрАТ «ФАРЛЕП-ІНВЕСТ», ТОВ «БІНОТЕЛ», ПрАТ «ДАТАГРУП» та ТОВ «БІНОТЕЛ АЙТІ-СЕРВІС». Сукупна частка інших постачальників послуг також збільшилася - з 7,1 % у 2021 році до 13,0 % у 2024 році.

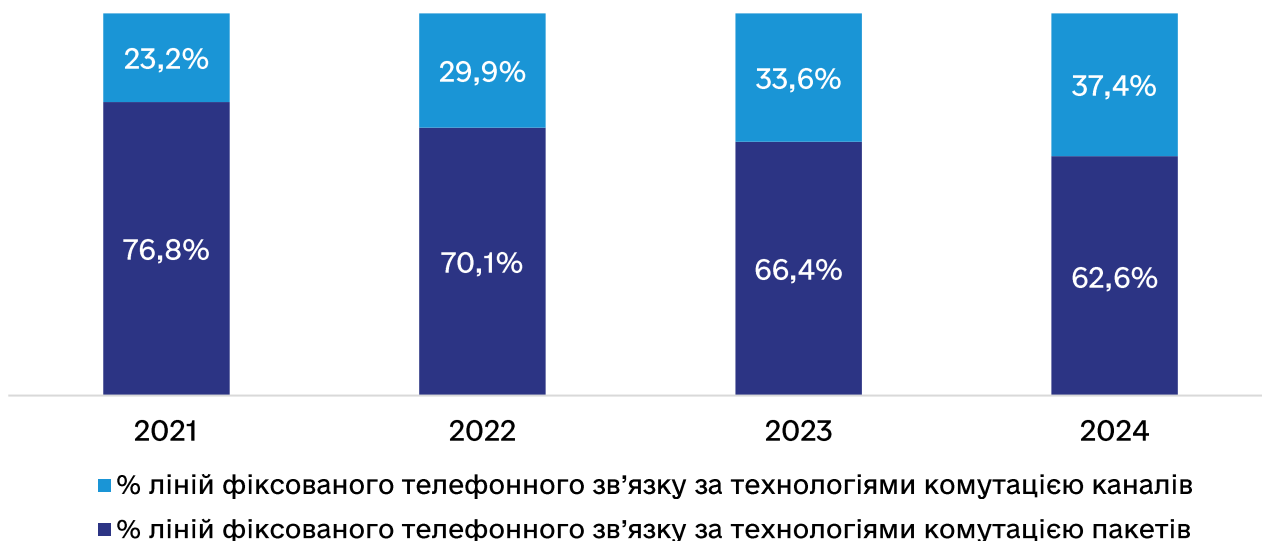
Виходячи з наведеної динаміки, Ринок 1 та Ринок 2 характеризуються станом стагнації. Зміни на відповідних ринках відбуваються переважно еволюційним шляхом і зумовлені поступовим скороченням кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку та міграцією абонентів до альтернативних технологічних рішень.

У сукупності наведена динаміка свідчить про перерозподіл ринкових часток між постачальниками послуг, поступове зниження рівня концентрації та посилення рівня конкуренції на Ринку 1 та Ринку 2, що відповідає характеристикам ринків, економічна значущість яких поступово зменшується внаслідок технологічної заміни.

Інноваційно-технічне оновлення. Інновації та технологічна адаптація є критичними елементами для оцінки потенціалу ринку до ефективної конкуренції, оскільки вони дозволяють постачальникам підвищувати ефективність послуг, знижувати витрати, створювати унікальні пропозиції та швидко реагувати на зміни попиту.

За результатами аналізу, встановлено, що інновації та технологічна адаптація є ключовими чинниками формування конкурентного середовища на Ринку 1 та Ринку 2. Так, поступовий перехід постачальників від мереж з комутацією каналів до VoIP-мереж та гібридних моделей знижує значущість історично сформованих інфраструктурних переваг, розширює використання альтернативних платформ і створює умови для міжплатформної конкуренції. Зростання частки ліній з комутацією пакетів з 23,2 % у 2021 році до 37,4 % у 2024 році підтверджує активну технологічну трансформацію ринку. У сукупності це свідчить про те, що існуюча структура Ринку 1 та Ринку 2 не перешкоджає, а навпаки сприяє поступовому наближенню до ефективної конкуренції у середньостроковій перспективі.

Рис. 7. Динаміка зміни часток кількості ліній фіксованого зв'язку в розрізі технологій, за 2021-2024 рр.

На Ринку 1 спостерігається технологічно зумовлена еволюційна міграція абонентів від традиційних голосових послуг у фіксованому місці до голосових послуг мобільного зв'язку, що свідчить про зниження попиту з боку абонентів. Так, станом на кінець 2024 року кількість ліній фіксованого зв'язку становила 0,9 млн, тоді як кількість активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв'язку сягнула 48,8 млн. Зазначена динаміка демонструє, що Ринок 1 не утворює самостійного сегмента з обмеженою конкуренцією, оскільки значна частина попиту може бути задоволена альтернативними послугами мобільного зв'язку.

На Ринку 2 спостерігається технологічна міграція абонентів від традиційних послуг голосової електронної комунікації до послуг мобільного зв'язку та цифрових рішень, зокрема VoIP, хмарних АТС та інтегрованих платформ об'єднаних комунікацій. Кількість активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв'язку користувачів у 2024 році становила 6 млн, тоді як ліній фіксованого доступу до мережі Інтернет – 384 тис., що свідчить про високий рівень заміщення та переорієнтацію попиту.

Потенціал ринкової самодостатності. На Ринку 1 та Ринку 2 спостерігається стійка технологічна трансформація та еволюційна міграція абонентів від традиційних послуг голосових електронних комунікацій до послуг мобільного зв'язку та цифрових рішень, зокрема VoIP, хмарних АТС та інтегрованих платформ об'єднаних комунікацій. Активна модернізація мереж, поступовий перехід до IP-архітектури та підвищення ефективності управління ресурсами дозволяють постачальникам більш гнучко адаптувати послуги до змін попиту та технологічних умов. Скасування у 2022 році граничних ставок на послуги доступу до мереж фіксованого зв'язку сприяло формуванню ринкових механізмів ціноутворення та розвитку договірних відносин на конкурентних засадах. У сукупності ці фактори

свідчать про зростаючу здатність ринків до саморегулювання, що забезпечує поступове наближення Ринку 1 та Ринку 2 до ефективної конкуренції без необхідності додаткового регуляторного втручання.

Висновок.

Згідно з п. 2 ст. 82 Закону України «Про електронні комунікації», ринок підпадає під запровадження регуляторних зобов'язань лише за одночасного виконання трьох критеріїв. Відповідно, під час аналізу Ринку 1 та Ринку 2 встановлено, що другий критерій – існуюча структура ринку не сприяє досягненню ефективної конкуренції протягом певного періоду, враховуючи стан конкуренції, що залежить від фізичної інфраструктури електронних комунікацій та інших факторів, що обумовлюють рівень конкуренції, крім бар'єрів доступу до ринку – не виконується. Оскільки тест вважається пройденим лише за одночасного виконання всіх трьох критеріїв, третій критерій (застосування виключно законодавства про захист економічної конкуренції недостатньо для вирішення виявлених проблем на ринку) - не розглядався. Враховуючи зазначене, НКЕК дійшла висновку, що Ринок 1 та Ринок 2 не підпадають під запровадження регуляторних зобов'язань.

5. ОЦІНКА СТАНУ РИНКУ ПЕВНИХ ПОСЛУГ ТА НАСЛІДКІВ В МАЙБУТНЬОМУ, ЯКЩО ТАКИЙ РИНОК НЕ ПІДПАДАЄ ПІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ РЕГУЛЯТОРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

НКЕК провела аналіз ринків доступу у фіксованому місці та дійшла висновку, що на цих ринках не виконується тест трьох критеріїв у сукупності. Відповідно, дані ринки визначено як такі, що не підпадають під запровадження регуляторних зобов'язань.

Водночас, НКЕК продовжує оцінювати поточний стан ринків та прогнозує наслідки його подальшого розвитку.

Поточний стан ринків характеризується періодом інтенсивної трансформації, зумовленої поєднанням технологічних змін, структурного оновлення та посилення конкуренції між учасниками. Аналіз ринків доступу у фіксованому місці свідчить про відхід від моделі високої концентрації на користь більш збалансованого конкурентного середовища. Історичний оператор АТ «Укртелеком» зазнав суттєвого скорочення кількості ліній фіксованого голосового зв'язку, що зумовило зниження його ринкової частки. Це стало ключовим фактором структурних змін на ринках, адже такі постачальники послуг, як ПрАТ «Київстар», ПрАТ «Фарлеп-Інвест», ТОВ «АТЛАНТИС ТЕЛЕКОМ» демонстрували посилення своїх позицій. Паралельно спостерігається зміцнення позицій інших постачальників послуг, сумарна частка яких збільшилась з 7,4% до 13,7%, що свідчить про формування більш відкритої ринкової структури.

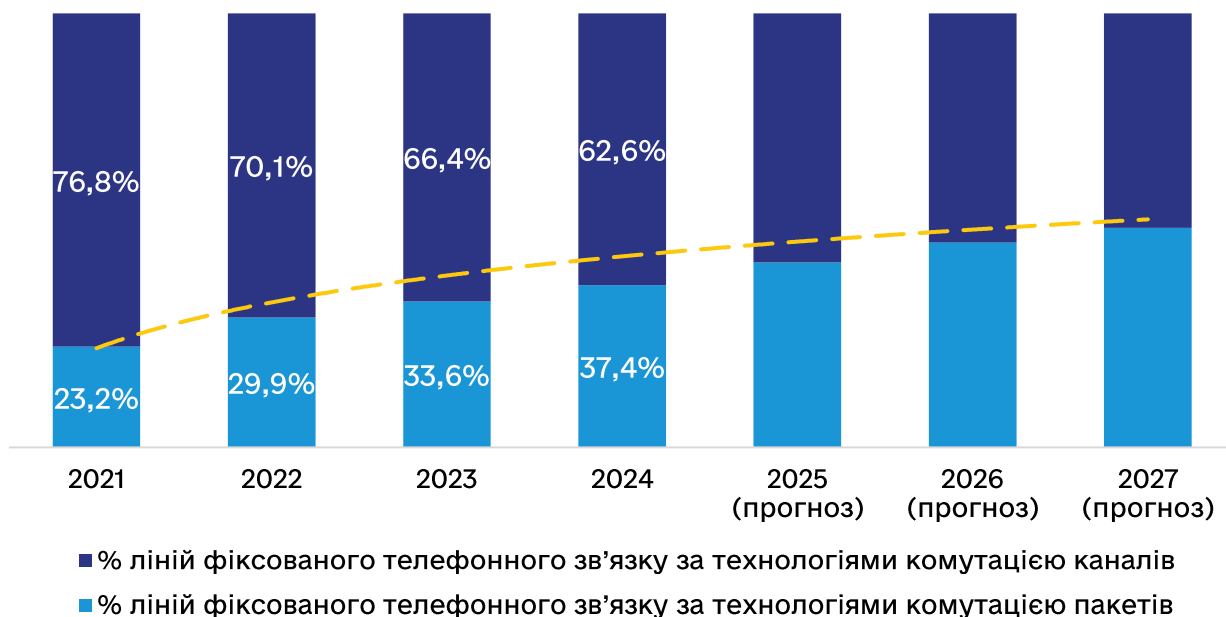
Зазначені зміни відбуваються на тлі технологічного переходу до мереж на базі IP та VoIP-технологій і поступової відмови від мереж із комутацією каналів. Така еволюція технологічної бази знижує бар'єри входу на ринок і забезпечує більшу гнучкість постачальників у наданні послуг доступу в фіксованому місці, що є характерним для ринків, здатних до саморозвитку та ефективної конкуренції.

Тенденції розвитку ринків послуг доступу до електронної комунікаційної мережі загального користування у фіксованому та наслідки в майбутньому:

Технологічне оновлення інфраструктури мереж.

Ключовим чинником розвитку ринків є широке впровадження мереж на базі IP та VoIP-технологій, що забезпечують перехід від традиційних мереж із комутацією каналів до сучасних мереж із комутацією пакетів. Така трансформація оптимізує використання пропускної здатності мереж, дозволяє інтегрувати передачу голосу, даних і відео в межах єдиної інфраструктури та створює умови для зниження операційних витрат постачальників у довгостроковій перспективі. У результаті підвищується якість послуг і гнучкість їх надання, що позитивно впливає на конкурентне середовище.

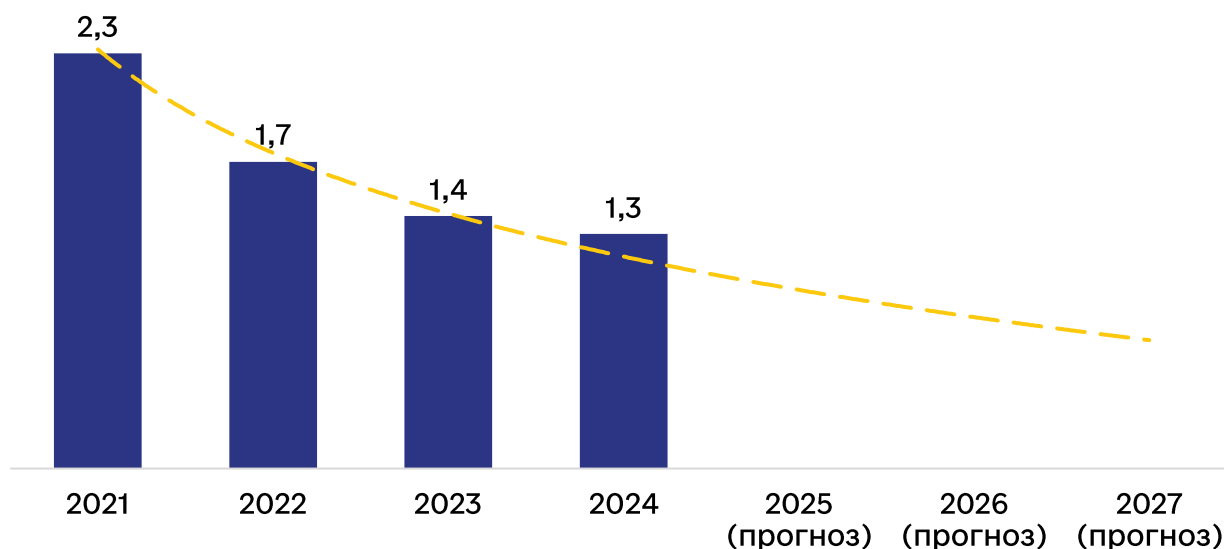
Рис. 8. Тенденція зміни часток кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку в розрізі технологій

Стійке скорочення кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку.

Скорочення кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку пов'язане зі зменшенням попиту на традиційні послуги фіксованого голосового зв'язку як самостійного продукту. Для більшості кінцевих користувачів голосові послуги дедалі частіше виступають додатковим компонентом комплексних електронних комунікаційних послуг, орієнтованих передусім на передачу даних. Внаслідок цього потреба у виділеному фізичному доступі виключно для голосових послуг поступово втрачає актуальність, а розвиток ринків відбувається у напрямі використання універсальних широкосмугових рішень.

Рис. 9 Тенденція зміни кількості ліній фіксованого телефонного зв'язку, млн од.

Посилення конкуренції серед постачальників мереж.

На ринках спостерігається поступове зниження ринкової ваги постачальників послуг із найбільшими частками та зростання ролі альтернативних операторів. Це формує стале конкурентне середовище, розширює можливості вибору для кінцевих користувачів і стимулює розвиток нових комерційних пропозицій. Посилення позицій альтернативних постачальників послуг сприяє підвищенню рівня якості обслуговування та стабілізації цінових умов, що веде до більш збалансованої та передбачуваної моделі розвитку ринків.

Стабільність та зрілість ринків.

Ринки демонструють ознаки стабілізації та переходу до моделі саморегулювання, що підтверджується відсутністю проявів антиконкурентної поведінки, більш рівномірним перерозподілом ринкових часток між постачальниками послуг. Постачальники послуг поступово адаптують свої пропозиції до змін попиту, що підвищує передбачуваність ринкового середовища та формує умови для сталого розвитку без потреби у додатковому регуляторному втручанні.

Загальний висновок. Аналіз ринків доступу у фіксованому місці проведено відповідно до вимог ЗУ про ЕК та Порядку, із урахуванням сучасних європейських підходів і методологій, зокрема щодо визначення товарних і географічних меж ринків, застосування тесту трьох критеріїв та аналізу очікуваних наслідків у разі незастосування регуляторних зобов'язань.

Слід зазначити, що підготовка, збір необхідних даних та процедура аналізу Ринку 1 та Ринку 2 здійснювалися в умовах воєнного стану, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ з урахуванням Законів України від 03.03.2022 № 2115-ІХ «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» та від 03.03.2022 № 2118-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану».

Зважаючи на обмеженість у доступі до повної інформації, що виникла в умовах воєнного стану, оцінка стану ринків доступу у фіксованому місці могла мати певний рівень похибки. Однак, за результатами проведеного тесту трьох критеріїв до цих ринків, підтверджено, що тест трьох критеріїв не виконується у сукупності, що свідчить про відсутність необхідності запровадження регуляторних зобов'язань на ринках доступу у фіксованому місці.

За результатами аналізу ринків послуг доступу у фіксованому місці встановлено, що ринкові умови свідчать про наявність ефективної конкуренції. Ринки демонструють здатність функціонувати на основі механізмів саморегулювання без потреби у додатковому регуляторному впливі, а їх розвиток відбувається в

умовах технологічного оновлення та стабілізації ринкової структури. Такі тенденції відповідають європейській практиці дерегуляції ринків, де конкурентне середовище забезпечує передбачуваний та стійкий розвиток ринків без застосування попереднього регулювання, що сприятиме, своєю чергою, подальшому розвитку ринків електронних комунікацій в Україні, розширенню спектра пропозицій для споживачів і користувачів, прискоренню технологічного розвитку та впровадженню інноваційних рішень, а також формуванню більш гнучкого й конкурентного ринкового середовища.

---

6. РЕЗУЛЬТАТИ КОНСУЛЬТАЦІЙ З УЧАСНИКАМИ РИНКУ, ІНШИМИ ЗАЦІКАВЛЕНИМИ СТОРОНАМИ